

ע"פ 2796/15 - פלוני נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פליליים
ע"פ 2796/15

לפני: כבוד השופט י' עמית
כבוד השופט מ' מזוז
כבוד השופטת י' וילנר

המערער: פלוני

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

ערעור על הכרעת דינו של בית המשפט המחוזי בתל אביב בתפ"ח 13418-03-13 מיום 25.2.2015 שניתנה על ידי כבוד השופטים שרה דותן, צילה צפת ואבי זמיר; ועל וגזר דינו מיום 12.3.2015 שניתן על ידי כבוד השופטים שרה דותן, אבי זמיר וירון לוי

תאריך הישיבה: כ"ד בטבת התשע"ח (11.01.18)

בשם המערער: עו"ד משה שרמן
בשם המשיבה: עו"ד עידית פרג'ון

פסק-דין

השופט י' עמית:

1. ביום 9.2.2013 סמוך לחצות, הוחש מ סוסא, נער כבן 16 (להלן: המנוח), אל בית החולים וולפסון בחולון, כשפצעי דקירה בפלג גופו העליון, וזמן קצר לאחר מכן נפטר מפצעיו.

סמוך לאחר מכן הובא המערער לבית החולים איכילוב בתל אביב, כשהוא חסר הכרה ושותת דם מרגלו.

2. שורה של פעולות מהירות שביצעה המשטרה במעין "הנדסה לאחור" (reverse engineering), הובילה את החוקרים להאשים את המערער ברצח, כפי שיפורט להלן. אך תחילה נכיר לקורא את שלושת המקומות הרלוונטיים לענייננו, כולם במשולש רחובות קטן ביפו.

רחוב הדודאים - שם מתגורר המערער, אשר בשעות הרלבנטיות לרצח היה אמור להימצא בביתו במעצר בית.

רחוב רבי נחמן מברסלב 13 - זירת הרצח. על פי כתב האישום, שם עמד המנוח על המדרכה כאשר אופנוע ועליו רכובים שניים חבושי קסדות הגיע למקום. הנוסע מאחור ירד מהאופנוע כאשר קסדה לראשו, ניגש אל המנוח, ודקר אותו למוות.

רחוב שם הגדולים 6 - ברחוב זה מתגורר אדם בשם האני כתילאת (להלן: האני) ומשם יצא האופנוע שהוביל את המערער אל זירת הרצח. למרות שהמשטרה משוכנעת כי האני הוא שהסיע על האופנוע את המערער לזירת הרצח, בכתב האישום הוא מכונה "האחר". לנוחות הקריאה בלבד נתייחס ל"אחר" כאל האני, וכבר כעת נגלה אוזנו של הקורא, כי מאז הרצח ועד היום, האני נעלם ולא אותר.

3. נחזור כעת למשטרה, שהוזעקה אל בית החולים וולפסון, לשם הובא המנוח. צילומי האבטחה של בית החולים הראו כי המנוח הובא ברכבו של אחמד אבו רמדאן, בן דודו של המנוח.

על פי מספר הרכב הגיעה המשטרה חיש מהר אל רחוב רבי נחמן מברסלב, שם נמצא הרכב שהביא את המנוח לבית החולים. סמוך לבית מספר 13 מצאו חוקרי המשטרה סימני דמו של המנוח וכן שובל של כתמי דם.

עקבות כתמי הדם הובילו את החוקרים אל רחוב שם הגדולים 6, שם מתגורר האני. ליד הבית נמצא האופנוע עליו רכבו המערער והאני, שהסיע אותו אל זירת הרצח. על הגלגל האחורי של האופנוע מדגם KLE נמצאו כתמי דם. החוקרים, שפעלו ביעילות, הבחינו במצלמות אבטחה בדירה סמוכה של השכן פאדי ותפסו את מצלמות האבטחה.

4. כפי שיוסבר להלן, פאדי מחק את צילומי מצלמות האבטחה, אך למרות זאת עלה בידי החוקרים לשחזרם כעבור מספר ימים. מהצילומים עלה בידי החוקרים ללמוד את הכרונולוגיה של האירועים, דקה אחר דקה, בליל הרצח:

שעה 23:36 - מ א, אחיו של המערער (להלן: מ), מגיע לרחוב שם הגדולים 6 באופנוע ונכנס לחדר המדרגות.

שעה 23:40 - המערער והאני נראים יורדים במדרגות, כשהמערער משוחח בטלפון ומחזיק בידו קסדה.

שעה 23:41 - האני מתניע את האופנוע של מ מדגם KLE, המערער מסיים את שיחת הטלפון ועולה על האופנוע מאחור.

שעה 23:42 - האופנוע עוזב את המקום.

שעה 23:47 - האופנוע חוזר בנסיעה מהירה לרחוב שם הגדולים 6, נכנס מתחת לבניין והאני עולה במדרגות. חלפו אפוא רק חמש דקות מיציאת האופנוע ועד לחזרתו.

שעה 23:48 - האני יורד במדרגות ויוצא מהבניין.

שעה 23:50 - אחיו של המערער, מ, יוצא מהבניין כשהוא גורר את המערער, מכניס אותו לרכב ונוסע (כיום אנו יודעים שהיעד היה בית החולים איכילוב).

מיד לאחר מכן נראים האני ושלושה נוספים (שריף ריפי, חסן אבו שחאדה ורמי כולאב) כשהם עוסקים במרץ ב"עבודות ניקיון", שוטפים בדליי מים ומנקים את כתמי הדם בחדר המדרגות ובכניסה, עד לאחר השעה 01:00. תוך כדי עבודות הניקיון, רמי וחסן נוקשים על דלת ביתו של השכן פאדי ומשוחחים עמו. בדיעבד התברר כי השניים דרשו מפאדי למחוק את הצילומים של מצלמות האבטחה, מחשש שנקלטו בעין העדשה. כך אכן עשה פאדי לדרישתם, אלא שחוקרי המשטרה הצליחו לשחזר את הצילומים.

5. סיכום ביניים: המערער יצא מרחוב שם הגדולים בשעה 23:42 רכוב על אופנוע מדגם KLE וחוזר כעבור חמש דקות כשהוא פצוע ברגלו. שובל הדם שהוביל מזירת הרצח ברחוב רבי נחמן מברסלב 13 לרחוב שם הגדולים 6 זוהה ככתמי דמו של המערער.

כבר עתה נקדים ונספר לקורא, כי כיום גם המערער עצמו אינו חולק על כך שהיה בזירת הרצח בעת שהמנוח נרצח בדקירות סכין.

6. נחזור מעט לאחור במנהרת הזמן, ונספר לקורא כי כשלושה חודשים לפני הרצח פרץ סכסוך בין המנוח לבין המערער. השניים נפגשו ברחוב, והחל ביניהם דין ודברים שבהמשכו עזב המנוח את המקום, חזר כשהוא מצויד בסכין וחתך את המערער בלחיו מאזנו עד לפיו, חתך עמוק שהותיר צלקת בפניו של המערער. בני משפחת המנוח נזעקו בניסיון לעשות סולחה, ואף הציעו לשלם למערער עבור ניתוח פלסטי. ההצעה לא התקבלה, ובין המנוח לבין המערער לא נערכה סולחה מסורתית קבל עם ועדה. המערער טען, כי הוא והמנוח סגרו את הדברים ביניהם "בשקט", בנוכחות בן דוד של המנוח ואדם נוסף, לאחר שישבו ואכלו ביחד פיצה. עם זאת, גם לפי גרסתו של המערער, שני ראשי המשפחות - אבא שלו ואביו של המנוח לא ידעו על כך שנערכה סולחה (עמ' 514 לפרוטוקול).

7. בנקודה זו נבחן את גרסאותיו המתחלפות של המערער לאורך הדרך.

גרסה ראשונה: המערער נחקר כבר בבית החולים איכילוב, ומסר לשוטר כי נפצע סמוך לביתו (ת/14). מ אחיו נחקר אף

הוא, ומסר גרסה זהה. מכאן, שהשניים תיאמו את גרסאותיהם. המערער הסביר כי מאחר שהיה אמור להיות במעצר בית, שיקר לחוקר. טענה זו מוקשית על פניה, מאחר שאין להשוות עבירה של הפרת הוראה חוקית לחשד במעורבות בפרשת רצח.

שתיקת המערער: המערער נחקר במשטרה מספר פעמים לאחר מכן, אך שמר על זכות השתיקה באופן עקבי (ת/1-6).

גרסה שנייה: כאשר נבדק המערער על ידי פרופ' היס, ביום 18.2.2013, סיפר כי עבר במקרה במקום האירוע, שמע אנשים רבים ביניהם, ונדקר כאשר ניסה להפריד בין תוקף לא מזוהה לבין המנוח (ת/18).

גרסה שלישית: בתשובה בכתב לכתב האישום, הסביר המערער כי הוא שמע שיש אנשים שמנסים לסכסך בין משפחתו לבין משפחת המנוח, ולכן ביקש מאדם אחר שבשמו לא נקב (ככל הנראה הכוונה להאני - י"ע) להקפיץ אותו למקום מגוריו של אחד אבו רמזאן (בן דודו של המנוח), על מנת שהלה יתווך ויגשר בסכסוך בינו לבין המנוח. על פי גרסה זו, כאשר הגיע המערער לביתו של אחדמד, הוא בירך לשלום את הנוכחים והחל ללכת לכיוון הבית, ואז הבחין בדמות שהגיחה בריצה וקפצה על המנוח. המערער טען כי הוא ניגש לעזור למנוח, ותוך כדי כך נדקר בירכו על-ידי אותו תוקף אלמוני. במקביל, האנשים שנכחו במקום תפסו את התוקף והגישו עזרה למנוח. המערער לא היה מודע לחומרת הפציעה וניסה לחזור לביתו, אך התעלף ומצא עצמו ברכב בדרך לבית החולים איכילוב.

גרסה רביעית: גרסה זו הושמעה לראשונה על ידי המערער בעת מתן עדותו בבית המשפט. לגרסה זו, המערער שהה בביתו של האני (המערער לא נקב בשמו), קיבל שיחת טלפון מאלמוני, שבשמו סרב לנקוב, ובשיחה נאמר לו שרוצים "לעשות משהו" למנוח. המערער התקשר לאחדמד אבו רמזאן אך לא נענה, ולכן החליט לנסוע לביתו של אחדמד ברחוב רבי נחמן מברסלב 13. המערער סיפר שהוא נסע לביתו של אחדמד באופנוע, יחד עם חבר, ושוב סירב לומר מיהו החבר. כאשר הגיע למקום, ירד המערער מהאופנוע, הסיר את הקסדה ובירך לשלום שלושה-ארבעה אנשים שעישנו נרגילה. לדברי המערער הוא התחיל לעלות במדרגות לביתו של אחדמד, כשלפתע שמע רעשים "ממול לבית" והבחין באדם רעול פנים נאבק במנוח. המערער ניסה להפריד בין הניצים, ותוך כדי כך נדקר ברגלו. האנשים שישבו בסמוך רצו ותפסו את המנוח וגם את התוקף. המערער העיד כי הוא לא נתפס על-ידי אותם אנשים, עזב את המקום כשהוא צולע, הלך לחברו לכיוון האופנוע, התעלף וכשהתעורר מצא את עצמו בבית החולים איכילוב (עמ' 506-502 לפרוטוקול).

[במאמר מוסגר: במהלך חקירה חוזרת על דוכן העדים, השיב המערער תשובה שמזכירה דווקא את הגרסה השלישית ולא את הגרסה הרביעית (עמ' 551 לפרוטוקול)].

8. וכעת נחזור לאחור בזמן, ונספר כי המשטרה ביקשה לחקור את בן דודו וחברו הטוב של המנוח, ששמו מהדי אל סעדי (להלן: מהדי). מהדי זומן למשטרה, אך סירב להתייצב לחקירה בטענה שאין באפשרותו להגיע. כיומיים לאחר הרצח סיור משטרת הבחין במהדי בסוכת האבלים. כאשר מהדי הבחין בשוטר, החל להימלט, ונעצר ונחקר בקשר לברירתו מאנשי המשטרה ובחשד לגניבה של טלפון סלולרי. לאחר מכן המשיכו חוקרי המשטרה לחקור את מהדי לגבי אירועי ליל הרצח. עיון בהודעתו של מהדי במשטרה מלמד כי הוא לא שש לשתף פעולה עם החוקרים אך בסופו של דבר סיפר לחוקרים כי בעת האירוע עמד בפינת הרחובות חב"ד-רבי נחמן

מברסלב, והמנוח שוחח בטלפון במרחק קצר ממנו. לדברי מהדי, הרחוב היה ריק מאדם, פרט למנוח, ולפתע הגיח אופנוע מדגם KLE ועליו שני רוכבים חובשי קסדות שחורות. האופנוע נעצר, אחד הרוכבים ירד ודקר את המנוח (ת/37). גם בחקירה משלימה, מהדי חזר וטען כי אין ביכולתו לזהות את הרוצח (ת/39).

כאשר מהדי מסר את גרסתו, היה זה לפני שהמערער מסר את גרסתו השניה, השלישית והרביעית. החשיבות של גרסתו של מהדי היא הפרכת גרסתו של המערער, לפיה אדם אחר תקף את המנוח והוא בא כביכול להפריד.

לא למותר לציין כי מהדי סרב לחזור על הדברים בעדותו בבית המשפט, הוכרז כעד עוין והודעתו הוגשה על פי סעיף 10א לפקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971.

9. סיכום ביניים: אין חולק כי המנוח חתך את המערער בפניו כשלושה חודשים לפני הרצחו; כי המערער הגיע לזירת הרצח מביתו של האני באופנוע מדגם KLE בו נהג האני ("האחר"); כי אחיו של המערער הגיע באופנוע מדגם KLE לרחוב שם הגדולים קודם שהמערער עלה על אותו אופנוע שהביא אותו לזירת הרצח; כי המערער היה בזירת הרצח ממש בעת הרצח; כי המערער חזר שותת דם מהזירה כעבור חמש דקות; כי אחיו של המערער שהמתין בביתו של האני החיש אותו לבית החולים; כי האני ואחרים דאגו לטשטש את עקבותיהם בדרך של ניקוי כתמי הדם ודרישה מהשכן למחוק את המצלמות. לכך יש להוסיף את עדותו של מהדי במשטרה כי ראה אדם יורד מהאופנוע ודוקר את המנוח.

על יסוד ראיות אלו הרשיע בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו (השופטים ש' דותן; צ' צפת; א' זמיר) את המערער ברצח, לפי סעיף 300(2) לחוק העונשין, התשל"ז-1977, ובעבירות נלוות. בנקודה זו אנו מגיעים לערעור, שבמסגרתו חלק המערער, בין היתר, על אמיתות תוכנה של הודעת מהדי במשטרה.

10. הסניגור המלומד ער לקושי העומד בפני המערער, והציע לנו את הנרטיב הבא, שלשיטתו מעוגן בחומר הראיות. לזו הטענה הוא "החור השחור" במסכת הראיות, בדמות פציעתו של המערער בדקירה ברגל, דקירה בגינה התעלף מאיבוד דם. כיצד נפגע המערער? לכך גם לתביעה אין תשובה חד-משמעית. לטענתו של המערער, אדם נוסף היה בזירה, והוא שדקר את המנוח ופצע את המערער, אלא שהמערער אינו יכול לגלות את שמו, שאם יעשה כן, יסכן את חייו. זו הסיבה בגינה המערער מסרב גם לגלות את הטלפון שלו ואת מספר הטלפון שלו עובר לאירוע, כי אם יאתרו את מספר הטלפון בשיחה שקיבל דקות ספורות לפני כן, הדבר יוביל לדבריו לזיהוי של הרוצח האמיתי. "זו היא יפו" הסביר לנו הסניגור, והחוקים שם הם אחרים, ועדיף למערער לישב במאסר עולם מאשר לחשוף את זהות הרוצח האמיתי.

תימוכין לכך שבזירה היו שלושה אנשים בעת הרצח, מוצא המערער בראיות הבאות:

(-) הודעותיהם של ת' (חברתו של המנוח) ושל שריף ריפי (הנזכר בפסקה 4 לעיל כאחד מחברי "צוות הניקוי"), כי הם שמעו שלושה אנשים היו מעורבים בביצוע הרצח (נ/10; נ/5). הסנגור מודע לכך שמדובר בעדויות שמיעה אשר אין קבילות כראיה

לאמיתות תוכנו, אך לטענתו הן משתלבות במארג הראייתי ולכן יש לתת להן משקל.

(-) התבטאותו של מהדי כי הוא חושב שברצח היה מעורב אדם שלישי (ת/39).

(-) ממצא פורנזי בבדיקה של דגימת דם שנמצאה בזירה, ומראה מרכיב עיקרי בולט - דמו של המערער, לצד מרכיב שארתי - שלא ניתן לשלול או לחייב את הקשר שלו למנוח (ת/25; עמ' 300 לפרוטוקול).

11. כבר בשלב זה ניתן לראות כי הראיות שהוצגו לנוכחותו של אדם שלישי בזירה אינן משכנעות במיוחד. הן מורכבות מעדויות שמיעה עקיפות (שחלקים מרכזיים מהן תומכים דווקא בתזה המרשיעה), מהשערה, ומראה פורנזי שמותירה פתח תיאורטי לנוכחותו של אדם אחר. עם זאת, גם אם הייתי מתרשם כי נותר ספק בשאלה אם היה בזירה אדם נוסף - עדיין לא נשאר ספק סביר בשאלה מי דקר את המנוח. כפי שיפורט להלן, גרסתו של המערער איננה משתלבת בחומר הראיות וגם כשלעצמה היא מותירה תמיהות של ממש, אך העיקר הוא שאינני מקבל את הטענה לקיומו של "חלל ראייתי". את מיקומו של המערער בדקות שלפני ואחרי הרצח, אנו יודעים מתוך הסרטונים שנתפסו ושוחזרו על-ידי המשטרה. נוכחותו של המערער בזירת הרצח, אף היא אינה שנויה כיום במחלוקת, ואת ההתרחשות המדויקת של הרצח משלימה עדות הראיה של מהדי.

אין מחלוקת על כך שמהדי נכח בזירה בזמן הרצח. בדבריו של מהדי אף ניכרת החוויה הקשה שעבר, כאשר חברו הקרוב ובן דודו נדקר באורח קשה וגסס בין ידי. למרות זאת, ברי כי מהדי לא היה מעוניין לשתף פעולה עם רשויות החוק, ונזהר מאד שלא להפליל את המערער. כזכור, מהדי לא התייצב לחקירה במשטרה ועל דוכן העדים מסר עדות מתחמקת ומתפתלת שהובילה להגדרתו כעד עויין. למרות זאת, ואולי דווקא בשל כך, יש ערך ראייתי רב לחקירתו הראשונה של מהדי במשטרה, שלושה ימים לאחר הרצח (ת/37).

12. לאורך כל החקירה, גרסתו של מהדי היתה כי שני אנשים הגיעו לזירת הרצח רכובים על אופנוע מסוג KLE בצבע שחור או כחול, ומלבדם הרחוב היה ריק מאדם (עמ' 18, 28, 30-32, 36, 50, 62-63). נהג האופנוע המתין במקום (עמ' 20, 34, 70), והרכב האחורי ירד מהאופנוע, דקר את המנוח ונמלט. כל האירוע נמשך חצי דקה או דקה (עמ' 18, 36). מהדי חזר והדגיש כי הוא לא יכול לזהות את הרוצח שהיה חבוש בקסדה (עמ' 48, 58-59), אך לשאלות החוקרים ניסה לתאר את גובהו של הרוצח. כאשר נשאל לגבי הלבוש של רוכבי האופנוע השיב מהדי שהוא לא שם לב לכך, בגלל הלחץ, אך "נראה לי ג'ינס ומשהו שחור" (עמ' 21, 63). מהדי חזר מספר פעמים על כך שהקסדה של הרוצח היתה בצבע שחור (עמ' 21, 41).

במהלך החקירה המשטרתית, התפתחה גרסתו של מהדי לגבי העובדות שראה במו עיניו. בתחילת החקירה מהדי סיפר: "פתאום אני שומע שמישהו צועק [...] וידעתי שזה סוסא, הלכתי הלכתי ראיתי מישהו דוקר אותו ועלה על אופנוע וברח [...] לא ראיתי שהוא דקר אותו, ראיתי שהוא על הרצפה זרוק והכל אצלו דם" (עמ' 16). בהמשך, מהדי אמר שהוא הספיק לראות את הדקירה האחרונה, ואף להשליך חפץ לכיוונו של הרוצח שנמלט (עמ' 19, 33, 35). עם התקדמות החקירה, הגרסה כללה פרטים נוספים. מהדי הודה שהוא שיקר לגבי המיקום בו עמד בזמן הרצח, וביקש לתקן את גרסתו (עמ' 44). מהדי הוסיף כי הוא ראה את הרוצח יורד מהאופנוע, פונה למנוח בשאלה ואז דוקר אותו מספר פעמים (עמ' 44-50, ועמ' 64).

בחקירה משלימה, שנערכה יומיים לאחר מכן (ת/39), מהדי ניסה להתחמק משאלות שהופנו אליו ("אין מה לספר [...] סיפרתי מה ראיתי" (עמ' 4); "אני רוצה לטוס מפה" (עמ' 15)). עם זאת, מהדי אישר את עיקרי הגרסה שמסר בחקירה הקודמת, ובפרט את העובדה שלזירת הרצח הגיעו שני אנשים רכובים על אופנוע, כשהם חבושים קסדות. החוקרים חזרו ושאלו את מהדי לגבי נוכחות של אדם נוסף בזירה אך הוא עמד איתן בדעתו כי "לא היה אף אחד ברחוב [...] בן אדם שלישי לא הגיע" (עמ' 10). עם זאת, מהדי אמר שהוא משער ("זה מהראש, ככה נראה לי") כי היה מעורב אדם נוסף שהעביר לרוצח את המידע שהמנוח נמצא בגפו (עמ' 14).

13. במסגרת עדותו בבית המשפט, מהדי עשה מאמצים ניכרים כדי לא למסור מידע מועיל. הוא פתח והבהיר שעמד "קצת רחוק" מהמנוח (עמ' 52 לפרוטוקול), אינו זוכר באיזה שעה התרחש האירוע (עמ' 54), וניסה למסור פרטים מעטים ככל האפשר (עמ' 55-57). לתמיהה שהעלה בית המשפט: "אישה באה ודקרה אותו?" השיב מהדי: "מאיפה אני יודע?", חזר ואמר "לא ראיתי כלום" (עמ' 58), ודו-שיח מעין זה מאפיין את עדותו. כשנשאל על היחס בין תוכן עדותו על הדוכן לבין מה שאמר במשטרה, השיב מהדי "דיברתי שטויות" בגלל שלא היה מרוכז והחוקרים לחצו עליו. לפיכך הוכרז מהדי עד עוין (עמ' 62). בהמשך החקירה, ולמרות ניסיונות ההתחמקות, גם על דוכן העדים אישר מהדי כי "מישהו בא דקר אותו והלך"; קישר את הרוצח לאופנוע מסוג KLE שעליו רכבו שני אנשים חבושים בקסדות; ושלל נוכחות של אדם נוסף בזירה (עמ' 57-59, 74-75). בסמוך לאחר מכן חזר מהדי לסורו: "אין מה לדבר עוד [...] לא יודע [...] שכחתי [...] נמחק מהזיכרון [...] שכחתי את הכל" (עמ' 82-84 לפרוטוקול; חקירה נגדית של הסנגור לא הביאה את מהדי למסור מידע נוסף).

הגרסה שמהדי מסר בחקירתו הראשונה במשטרה אינה נקייה מקשיים. כפי שניתן לראות, גרסה זו הלכה והתפתחה במהלך החקירה, ניתן לזהות בה גם סתירות פנימיות (בעיקר לגבי המיקום המדויק של מהדי לפני הרצח), וכפי שציין בית משפט קמא – גם האופן שבו נערכה החקירה לקה בכשלים (עמ' 15 להכרעת הדין). למרות זאת, בית משפט קמא הגיע למסקנה כי ניתן להסתמך על חלקים מהודעתו של מהדי, אשר משתלבים בראיות נוספות ומתיישבים עם ההיגיון. מסקנה זו מקובלת עליו לחלוטין. בין היתר, גרסתו של מהדי משתלבת היטב בצילומי מצלמות האבטחה, שבהם נצפה המערער עוזב את הבית ברחוב שם הגדולים, כשהוא רכוב על אופנוע מסוג KLE בצבע כחול, שבו נהג האני, דקות אחדות לפני ביצוע הרצח.

14. בערעור הועלו טענות כלפי מהימנותו של מהדי, ובפנינו טען בא-כוח המערער "או שהוא לא ראה או שהוא שקרן פתולוגי". בנוסף נטען כי מהדי ישב בסוכת האבלים שהוקמה לאחר מותו של המנוח ונחשף שם לשמועות על הרצח, וכן צוין כי מהדי שיבש את החקירה המשטרית בכך שהעלים מן הזירה את הטלפון הנייד של המנוח.

אינני סבור כי טענות אלו מצליחות לגרוע מן המהימנות שניתן לייחס לעיקרי גרסתו של מהדי. האמת ניתנת להיאמר, כי מן הטעמים שפורטו לעיל, מהדי לא היה "העד המושלם" מבחינת התביעה. יחד עם זאת, לא היתה למהדי סיבה כלשהי לשקר לגבי מה שראה במו עיניו, וודאי שהוא לא ניסה לסבך את המערער. לכל היותר, היתה למהדי סיבה להסתיר את זהותו של הרוצח ולא לנקוב בשמו, כדי לא להיחשב מלשין בסביבה בה הוא חי. נחזור ונדגיש כי בזמן שמהדי נחקר לראשונה, גרסתו של המערער היתה כי הוא כלל לא נכח בזירת הרצח. רק בשלב מאוחר יותר המערער טען כי הוא היה בזירה וניסה להפריד בין הרוצח לבין המנוח. גרסה מאוחרת זו עומדת בסתירה חזיתית לעדות הראיה של מהדי, אשר חזר ונהגיש כי ברצח לא היה מעורב אדם נוסף מלבד האדם שירד

מן האופנוע וניגש לדקור את המנוח. גרסתו של מהדי משתלבת בראיות נוספות, ובפרט מצלמות האבטחה, ואילו גרסתו הכבושה של המערער נותרה תלויה באוויר ללא עיגון בחומר הראיות.

כדי להמחיש את ההתאמה בין גרסתו של מהדי לבין הראיות, ולעומת זאת את הקושי בגרסתו של המערער, נניח לצורך הדיון כי המערער דובר אמת ואדם שלישי הוא שביצע את הרצח. כדי ליישב את גרסתו של המערער עם עדות הראיה של מהדי, יהיה עלינו להניח כי לזירת הרצח הגיעו תוך זמן קצר, ומאותו כיוון, שני אופנועים מסוג KLE. בכל אחד מהאופנועים נסעו שני אנשים, חבושים קסדות סגורות שחורות, ולבושים בגדים כהים. מהאופנוע הראשון ירד הרוצח, ואחרי זמן קצר הגיע למקום האופנוע השני, ממנו ירד המערער שניסה לעזור למנוח אך לא הצליח. שני האופנועים עזבו את המקום מיד לאחר הרצח: האופנוע שעליו זינק הרוצח – נעלם, והאופנוע שעליו עלה המערער – חזר לרחוב שם הגדולים. מובן מאליו שגרסה מעין זו איננה הגיונית, ולא ניתן לומר כי היא מעוררת ספק סביר בדבר אשמתו של המערער.

טרם נגיע לשאלה אם היה בזירה אדם שלישי, אין להתעלם מכך שעל פי גרסתו העדכנית של המערער שהו במקום ארבעה אנשים נוספים שתפסו את הרוצח ואת המנוח, ובסך הכל – לפחות שמונה אנשים, לא כולל מהדי (המנוח, המערער, האני, הרוצח וארבעה אנשים נוספים). לא נותר אלא לתמוה מי הם אותם ארבעה אנשים, שלדברי המערער היו מוכרים לו אך הוא לא בירר את זהותם (עמ' 535 לפרוטוקול)? כיצד ההין הרוצח לפעול לנגד עיניהם? וכיצד "נמוגו" ארבעה אנשים שתפסו את הרוצח וטיפלו במנוח, מבלי שמהדי, וגם אחמד אבו רמדאן, שהגיע למקום לאחר שניות ספורות (עמ' 165 לפרוטוקול), הבחינו בהם?

15. השאלה מה בדיוק גרם לפציעתו של המערער, נותרה פתוחה. בחומר הראיות אין לכך תשובה חד-משמעית, אך ראוי לציין כי נוכח כתמי הדם בזירה, מהדי העריך שהרוצח עצמו נפגע ודימם במהלך האירוע. לדברי מהדי: "נראה לי שמי שנתן לו דקירה נחתך ביד, ככה נראה לי כי אתמול יענו שחזרתי הכל אני, אני וגם אחמד מסתכלים ברחוב איך הגיע יש דם מפה כאילו ל [...] יש עוד דם על הרצפה" (ת/37; עמ' 20); "מי שדקר אותו נחתך משהו ביד" (עמ' 37); "זה שדקר אותו נחתך משהו... וירד לו דם, רק ככה, כי איפה שהגיע הדם לשמה" (עמ' 38). מנגד, מהדי שלל את האפשרות שהמנוח נשא על גופו סכין בזמן הרצח (עמ' 37), וטען כי המנוח הותקף ולא הספיק לעשות כלום (עמ' 49 ועמ' 75). בנוסף, לדברי מהדי לא ניתן היה לזהות שהרוצח נפגע ברגלו או צלע, אלא "הלך בריצה וקפץ על האופנוע וברח" (עמ' 30, 41). אין בכך כדי לשלול את האפשרות שהמערער נפגע במהלך האירוע מהסכין בה השתמש או מסכין אחרת, ובית המשפט קמא אף ציין כי יש רגליים לסברה זו (עמ' 32 להכרעת הדין). מכל מקום, ניתן להותיר את השאלה פתוחה, ולנוכח המארג הראייתי ההדוק שמוביל להרשעתו של המערער, אין בכך כדי לעורר ספק סביר בדבר אשמתו בביצוע הרצח (ראו ע"פ 4179/09 מדינת ישראל נ' וולקוב, בפסקה 30 (18.10.2010)).

לטעמי, די בכך כדי לדחות את הערעור, אך להשלמת התמונה אתייחס להיבטים נוספים של הראיות ולטענות נוספות שהעלה הסנגור. למעשה, ככל שמרחיבים את המבט, כך הולכת ומתחזקת המסקנה בדבר אשמתו של המערער.

16. כמפורט לעיל, המערער מסר ארבע גרסאות. בגרסתו הראשונה שלל המערער נוכחות בזירת הרצח. לצורך הדיון נתעלם מחוסר הסבירות ונניח לטובת המערער כי הוא העדיף להרחיק עצמו ממעורבות כלשהי באירוע, משום שהפר את תנאי מעצר הבית בו היה נתון, או מחשש להסתבך עם גורמים עברייניים. ועדיין, גם בגרסאות הבאות שמסר המערער, הוא סיפק הסברים שונים לסיבה

שבגללה הגיע לזירת הרצח. על פי הגרסה השניה, המערער הגיע למקום במקרה. על פי הגרסה השלישית, הוא הגיע כדי לפתור את הסכסוך בינו לבין המנוח (או בין משפחותיהם). על פי הגרסה הרביעית, המערער הגיע לזירה כדי לדבר עם אחמד אבו רמזאן כי שמע שמישהו רוצה לפגוע במנוח. לפעמים בין הגרסאות הללו לא מצאתי הסבר, קלוש ככל שיהיה (על דוכן העדים המערער לא הצליח להסביר - עמ' 519, 524, 528, 537). אם לא די בכך, הרי שבמשך חקירותיו במשטרה המערער שתק ולא השיב לשאלות החוקרים, וגם לכך לא ניתן הסבר כלשהו (עמ' 536 לפרוטוקול). בערעור הוסבר כי המערער חושש פן יבולע לו אם יחשוף את זהותו של הרוצח האמיתי, אך בהינתן שגם הגרסה העדכנית לא חושפת את הרוצח, לא ברור מדוע התקשה המערער למסור אותה כבר כשנחקר במשטרה. הפכתי והפכתי בכך, ולא הצלחתי ליישב את התנהלותו של המערער עם הנרטיב המזכה שהוצע לנו מטעמו. בנסיבות אלה, ניתן לזקוף לחובתו של המערער גם את שתיקותיו ואת שינויי הגרסאות (ע"פ 8704/09 באשה נ' מדינת ישראל, בפסקה 11 (11.11.2012); ע"פ 2550/15 שאפא (עבד) נ' מדינת ישראל (7.4.2017)).

17. יתר על כן, הגרסה הרביעית, העדכנית, מעוררת תמיהות גם כשהיא לעצמה:

כאמור, אחיו של המערער נצפה מגיע לרחוב שם הגדולים, מחנה את האופנוע שהסיע את המערער לזירת הרצח, ועולה במדרגות לכיוון שבו נמצאת דירתו של האני. אחרי ארבע דקות, המערער והאני ירדו לרחוב, כשבידי המערער מפתחות האופנוע (עמ' 525 לפרוטוקול). המערער לא הצליח להסביר לאיזה צורך הובא האופנוע למקום על ידי אחיו, ולטענתו הוא אף לא ראה את אחיו (עמ' 537-539);

המערער העיד כי מאן דהו התקשר אליו להגיד לו שמישהו רוצה לפגוע במנוח, אך לא ברור מדוע התקשרו לספר זאת דווקא למערער;

המערער טען כי הוא רצה לבדוק את המידע שהגיע אליו על כוונה לפגוע במנוח, אך לא הצליח להסביר כיצד הדבר נוגע לו ומהי הדחיפות לעשות זאת בשעת לילה, וכשהוא נתון במעצר בית;

לדברי המערער, לצורך בירור הנושא, הוא נסע לביתו של אחמד אבו רמזאן (בן דוד של המנוח, כזכור), שבדיוק החליף מספר טלפון ולכן לא היה אפשר לשוחח איתו. ואולם, אחמד לא נשאל על כך בעדותו ולטענה עובדתית זו לא הובאו תימוכין;

האני נשאר על האופנוע והמערער ירד ממנו, וכך בצירוף מקרים בלתי מוסבר, נקלע לזירת רצח, בלי לדעת מראש שהמנוח נמצא באותו אזור (עמ' 547 לפרוטוקול);

בתוך דקה וחצי מאז שהגיע לזירה, המערער כבר נמלט ממנה (עמ' 542 לפרוטוקול), ובפרק זמן זה הוא הספיק לרדת מהאופנוע, להסיר את הקסדה, לברך לשלום מספר אנשים, להתחיל לעלות במדרגות, לשמוע קולות מאבק מאחוריו ולנסות להפריד בין הרוצח לבין המנוח;

בהערת אגב, כאשר נשאל המערער מדוע אדם אחר היה צריך להסיע אותו, הוא השיב כי רישיון הנהיגה שבידו אינו מתאים לאופנוע שבו נסעו לזירה, שנפח המנוע שלו היה 500 סמ"ק (עמ' 527 לפרוטוקול). דבקו של המערער במגבלות רישיון הנהיגה שלו ראוייה לציון בהינתן שלא היסס להפר את תנאי מעצר הבית שהושתו עליו.

18. זאת ועוד, גם אם נקבל את הטענה כי למערער יש סיבה טובה להסתיר את זהותו של הרוצח האמיתי, עדיין גרסתו מלאת חורים ככברה, ויש פרטים רבים נוספים שהוא בחר להסתיר. המערער העלים את הטלפון שלו וגם לא מסר את מספר הטלפון, כך שאת גרסתו החדשה והכבושה שהעלה לראשונה בבית המשפט לא ניתן לאמת. כך, למשל, לא ניתן לאמת את אותה שיחת טלפון מסתורית שקיבל המערער ובגינה חש, לגרסתו, לסכל את ההתנכלות למנוח. המערער לא הסביר בעדותו כי הוא חושש לספר את הפרטים, ורק הסנגור הסביר זאת בדיעבד. אך גם אם נניח שהמערער נמנע מלהפיל את הרוצח, לא ברור מדוע אינו נוקב כלל בשמות. מה מנע בעדו לספר מי התקשר אליו ובמיוחד, מדוע אינו נוקב בשמו של מי שנהג באופנוע שהוביל אותו לזירה ("האחר" שככל הנראה הוא האני), שהרי לשיטתו דמויות אלה אינן מעורבות ברצח ולא ביצעו עבירה פלילית כלשהי. תשובתו הלקונית של המערער כי הוא נוהג 'כמנהג המקום' שבשום פנים ואופן אין להזכיר שמות בבית המשפט (עמ' 509), אינה יכולה להתקבל.

בית המשפט הבהיר למערער כי הימנעותו ממסירת פרטים שיתמכו בגרסתו – עשויה להיזקק לחובתו, אך המערער עמד על שלו (עמ' 502 ועמ' 521). אכן, קשה להתבסס על עדותו של נאשם שמסר למסור פרטים מהותיים שיכולים לאמת או להפריך את גרסתו. אמנם כאשר הנאשם מספק סיבה הגיונית לסירוב, אין להתעלם ממנה, ויחד עם זאת – קשה לאמץ גרסה מלאת חורים בנימוק לקוני שהנאשם חושש לחשוף פרטים. בהקשר זה יש חשיבות גם למסכת הראייתית נגד הנאשם וגם לנסיבות האופפות את הפרשה. נמחיש את הנקודה באמצעות שתי דוגמאות: בדוגמה הראשונה, נאשם נכח בזירת רצח יחד עם עוד מספר אנשים שמזוהים עם ארגון פשע, ומסרב לחשוף את זהותו של הרוצח. כאן הסירוב כשלעצמו אינו יכול להפיל את הנאשם בביצוע הרצח, משום שיש לו הסבר הגיוני, וגם המסכת הראייתית אינה מספקת. בדוגמה השנייה, הנאשם והקורבן שהו בחדר סגור בזמן ביצוע הרצח, ואין עדויות לכך שהיו בחדר אנשים נוספים. במקרה כזה, אם הנאשם יספר גרסה שלפיה אלמוני נכנס לחדר ורצח את הקורבן, ניתן יהיה לדרוש ממנו למסור פרטים נוספים, וסירוב עלול להיות בעל משקל מפליל. המקרה הנוכחי דומה יותר לדוגמה השנייה, ונדגיש שוב, כי לא זו בלבד שהמערער נמנע מלומר דבר על זהותו של הרוצח, הוא גם סירב לחשוף את זהותם של אנשים שלכאורה לא פשעו. ככל שההסבר של המערער הוא הימנעות מלהזכיר בבית המשפט שמות של אנשים, באשר הם, אזי המערער עצמו לא נהג בעקביות. בהקשרים שהועילו לו, ובפרט לגבי הסולחה עם המנוח, המערער התיר לעצמו להזכיר את שמותיהם של אנשים אחרים (עמ' 510-512, 517 לפרוטוקול).

לכך יש להוסיף את המאמצים הניכרים לשבש את הראיות ולהסתיר את הקשר של המערער לאירוע, לרבות ניקיון יסודי של כתמי דם באישון ליל ומחיקת המידע שנקלט במצלמות האבטחה. פעולות אלה בוצעו על-פי הוראתו של האני (נ/5, נ/6, נ/7), וקשה לספק להן הסבר שמתיישב עם גרסתו התמימה של המערער.

19. אייחד מספר מילים גם לסוגיית המניע לרצח. כפי שצוין לעיל, שלושה חודשים לפני הרצח, המנוח חתך את המערער וגרם לו לצלקת של ממש בפניו. מכאן לכאורה המניע של המערער לפגוע במנוח, אך המערער ביקש להפחית ממשקלו של האירוע ("לא רבנו רבנו כאילו עשה לי שריטה בפנים" (עמ' 510); "לא קרה כלום" (עמ' 512 לפרוטוקול)); והוסיף כי הסכסוך נסגר בסולחה. אכן

קיימות מספר עדויות לכך שהמערער והמנוח השלימו זה עם זה (נ/5, נ/10), אך אין ספק שלא נערכה סולחה מסורתית, ונראה שהמערער עצמו הוא שהתנגד לכך ודחה את הצעתו של אביו לעשות סולחה בנימוק שאין צורך (עמ' 174 ועמ' 512 לפרוטוקול). גם בהודעתו של מהדי ניתן למצוא שניות מסוימת בנושא זה. כאשר מהדי נשאל אם למנוח היו סכסוכים, הוא מספר על הסכסוך עם המערער, ויחד עם זאת הוא מוסיף ואומר כי שמע שבין השניים נערכה סולחה (ת/37, עמ' 23 ועמ' 52; גם ת', חברתו של המנוח, שריף ריפי ואחמד סוסא השיבו תשובות דומות (נ/10, נ/7, נ/12)). בנסיבות אלה, בהחלט ייתכן כי הפיוס נעשה מן השפה ולחוץ, דווקא כדי "להרדים" את המנוח, ומכל מקום, כפי שקבע בית משפט קמא, אין למצוא בכך "חיסיון מפני נקמה" (עמ' 4 להכרעת הדין). עוד ראוי להזכיר כי במענה בכתב לכתב האישום, מענה שנוסח באמצעות הסניגור דאז, המערער עדיין טען לקיומו של סכסוך לא סגור בינו לבין המנוח.

כדי לחזק את טענת הסולחה, הובאו עדויות לכך שהמערער והמנוח נפגשו מספר פעמים ברחוב בין אירוע החתך בפנים לבין מועד הרצח, ומפגשים אלו לא היו אלימים או טעונים. איני רואה בכך ראיה לסיום הסכסוך, מה גם שהדברים יכולים להשתלב בתיאור של הרצח על-ידי מהדי. מהדי סיפר כי הרוצח ניגש למנוח ושוחח עימו כדי ליצור את הרושם של מפגש שגרת, ואז דקר אותו בהפתעה. בלשונו של מהדי, הרוצח "נתן לו [למנוח - י"ע] בוא נגיד אמונה שאין משהו, בוא נגיד, יענו נתן לו את האמונה איך אומרים את זה. כן כאילו שאין דבר... וסוסא [המנוח - י"ע] המשיך לדבר בטלפון, ואני לא התעניינתי חשבתי שזה סתם, פתאום אני שומע את סוסא צועק" (ת/37 עמ' 47).

בנוסף, כדי לקבל את גרסתו הנוכחית של המערער עלינו להניח - מבלי שהובאו לכך ראיות כלשהן - כי בינו לבין המנוח התפתחו יחסי חיבה עמוקים כדי כך, ש"הזניקו" אותו בשעת לילה לחוש לעזרתו ולהצילו מידי מתנכלים אלמונים, בצירוף מקרים מופלא בו אחיו מ מביא לו תוך דקות את האופנוע שאיתו יצא לדרך.

20. יתר טענותיו של המערער כבר זכו למענה הולם בפסק דינו של בית משפט קמא ואיני רואה צורך לחזור על הדברים, אך אוסיף מספר הערות.

המשטרה ראויה לשבחים על פעולות החקירה שבוצעו ביעילות מייד לאחר הרצח והובילו לראיות בעלות משקל מכריע. ברם, כמו במקרים אחרים, גם במקרה הנוכחי אנו מוצאים לנכון לשוב ולהפנות את תשומת הלב לחשש מפני "הינעלות" של צוות החקירה על כיוון אחד. ניתן להבין את תחושת הסיפוק של צוות החקירה שהצליח למצוא מספר ראיות שקשרו את המערער למעשה. עם זאת, ראוי להזכיר את חובתה של המשטרה למצות כיווני חקירה נוספים, ובלבד שאינם תיאורטיים גרידא. בכל תיק קיימות אינסוף פעולות שניתן לבצע בכיווני חקירה שונים, כך שהמלאכה מרובה, והפועלים אינם עצלים אך המשאבים מוגבלים. שיקול הדעת מסור לגורמים שמנהלים את החקירה, אך האחריות הכבדה המוטלת עליהם מחייבת אותם לעשות מאמץ ניכר כדי לרדת לחקר האמת ולהימנע מקיבעון מחשבותי. הדברים רלוונטיים בפרט ביחס לחקירות של עבירות חמורות, אשר מטבע הדברים מוקדשים להן משאבים מיוחדים. בהקשר זה נאמר:

"הטענה כי על המשטרה לבדוק כיווני חקירה שונים כדי להביא לגילוי האמת היא ציונו של המובן מאליו, ודבר זה צריך להיות טבוע בצופן הגנטי של המשטרה; ואולם, על המשטרה מוטלת החובה לבחון את האפשרויות הסבירות והמתקבלותעלהדעת. השקעת

משאבים רבים ויקרים לבדיקתן של גרסאות חלופיות שנהגו במוחם של חוקרים רק כדי לצאת ידי חובה, כאשר אין לגרסאות אלה כל אחיזה במציאות ואף אחד מן העדים לא ציין, אף לא ברמז, אינה מצויה בגדר חובותיה המקצועיות של המשטרה" (ע"פ 4226/11 אבו חדיר נ' מדינת ישראל, בפסקה נ (15.2.2016) (ההדגשות במקור); וראו גם ע"פ 10596/03 בשירוב נ' מדינת ישראל (4.6.2006)).

במקרה הנוכחי, המנוח נדקר על ידי מאן דהוא שבועיים לפני אירוע הרצח, ומכאן טענתו של המערער לסכסוך רלוונטי שצוות החקירה לא הקדיש לו תשומת לב מספקת. ייתכן שהיה צורך לערוך בירור נוסף בסוגיה זו, ונראה שגם ראש צוות החקירה המשטרתי הכיר בכך בדיעבד (עמ' 452 לפרוטוקול, עמ' 27 להכרעת הדין; והשוו גם לע"פ 6392/13 מדינת ישראל נ' קריאף, בפסקה 133 (21.1.2015)). אך יובהר ויודגש, כי הערה זו צופה פני עתיד בלבד, ובמקרה הנוכחי לא ניתן להצביע על מחדל חקירה שיש בו כדי לעורר ספק סביר בדבר אשמתו של המערער, ואף רחוק מכך. כיוון החקירה המוזכר לא נתמך בראיות כלשהן ולא נשמעו עדויות שחזקו אותו. גם ניסיונותיו של הסגור להצביע על חשודים חלופיים, נותרו תיאורטיים בלבד ללא ראשית ראיה, ובמידה רבה אף הופרכו. הרמיזות כלפי האני אינן מתיישבות עם גרסאותיהם של מהדי ושל המערער, לפיהן הרוצח הוא מי שישב מאחורי הנהג, ואילו האני נצפה נוהג באופנוע. גם לאפשרות כי אחיה של ת', צעירה נוצריה חברתו של המנוח, התנגד לקשר ביניהם מאחר שהמנוח מוסלמי, והוא שרצח את המנוח על רקע "כבוד המשפחה", לא הונחה תשתית ראיתית כלשהי, אף לא ראיה לאיום שהשמיע האח כלפי המנוח. בין כה וכה, הקטנוע שעל פי הטענה שייך לאחיה של ת', נצפה במצלמות האבטחה ולא זז ממקומו במשך האירוע.

21. אשר לבדיקות המעבדה, המערער הלן על כך שבגדיו של המנוח לא נבדקו. אין ממש בטענה. ראשית, צוות ההגנה היה יכול לערוך בדיקה עצמאית; ושנית, גם אם היה נמצא דם של המערער על בגדיו של המנוח, לא היה בכך כדי לסייע להכרעה, שהרי לדברי המערער הוא סייע למנוח במאבקו מול התוקף האלמוני (ראו עמ' 275 לפרוטוקול ועמ' 29 להכרעת הדין). הוא הדין לבדיקה של כתמי הדם על חולצתו של המערער, שבהם לא נמצאו ממצאים שמשייכים למנוח, והדברים נכונים גם בנוגע לבדיקת מאפייני הפצע ברגלו של המערער. ספק אם בדיקה רפואית היתה יכולה להוביל למסקנה ברורה, אך גם אם נניח שהבדיקה היתה מראה כי מדובר בחתך שנגרם מאותה סכין שגרמה למותו של המנוח, התוצאה היתה יכולה להתיישב הן עם גרסת התביעה (המערער נפצע בעת שתקף את המנוח) והן עם גרסת ההגנה (המערער נפצע מסכין שהחזיק אדם שלישי).

יוער, בהקשר זה, כי גרסתו של החשוד בחקירה משפיעה, וצריכה להשפיע, על ההחלטה אילו פעולות חקירה יש לבצע. בענייננו, המשטרה פעלה נכון כאשר החליטה לבדוק את הגרסה הראשונה שמסר המערער ולשלוח חוקרים לבדוק את סביבת ביתו. הצד השני של המטבע הוא שקשה יותר לטעון למחדלי חקירה ביחס לבירור גרסה שנשמעה לראשונה רק לאחר זמן. בענייננו, כאשר המערער העלה את הטענה שהוא נכח בזירה ונאבק ברוצח, הפצע ברגלו כבר התאחה, והמדינה טענה כי בשלב זה היה קושי לבדוק את מאפייני הפציעה.

גם חוות הדעת הנוגעת ל-DNA בדגימת דם מהזירה אינה יכולה לסייע למערער. אדרבה, מחוות הדעת עולה כי בדגימה נמצאה תערובת של שני פרטים, האחד בולט והשני שארתי, כאשר דמו של המערער זוהה בוודאות, ולגבי המרכיב השארתי לא ניתן לשלול או לחייב אם מדובר בדמו של המנוח. דהיינו, אין כל ראיה כי בזירה נמצא דם של אדם שלישי.

22. צא ולמד מה מבקש מאיתנו המערער: אכן שיקרתי; אכן שתקתי בחקירות; אכן שיניתי גרסאות בנוגע לנסיבות הימצאותי בזירה; אכן העלמתי ראיות (מכשיר הטלפון ומספר הטלפון); אכן סירבתי למסור פרטים הידועים רק לי (מי הסיע אותי באופנוע לזירה, מי התקשר לטלפון שלי לפני כן); אכן אחי מ הגיע על אופנוע בו השתמשתי מספר דקות לאחר מכן כדי להגיע לזירה; אכן הייתי בזירה בשניות בהן בוצע הרצח; אכן חזרתי במהירות הבזק מזירת הרצח; אכן שותפי לדבר מעשה הורה לחבריו לפתוח ב"מבצע ניקיון" להעלים ולטשטש ראיות - אך למרות כל אלה, מתבקש בית המשפט לקבל את גרסתי שמישהו אחר דקר את המנוח עודני מנסה לסייע לו, אך מתוך פחד איני יכול להסגיר את שם הרוצח.

גרסה זו של המערער אינה מעוגנת בחומר הראיות. מדובר בגרסה ערטילאית שאינה ממשית. אכן, כאשר אין בידי המאשימה ראיות, אין בשקרי הנאשם כשלעצמם כדי לבסס הרשעה, שהרי אין הבור מתמלא מחוליותו (ע"פ 5582/09 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 134 לפסק דיני והאסמכתאות שם (20.10.2010); ע"פ 7939/10 זדורוב נ' מדינת ישראל, פסקה 101 לפסק דיני (23.12.2015)). אך מקום בו יש ראיות כנגד המערער, יש משקל לשקרי המערער, לחילופי גרסאות ולכבישת הגרסה המלאה והעדכנית עד לשלב העדות במשפט; ו"כמובן, העובדה שנאשם משנה מעת לעת את גרסתו ולא מוסר אותה בהזדמנות הראשונה יש בה כשלעצמה כדי לעורר חשד" (דברי השופט ע' ארבל בע"פ 7477/07 גץ נ' מדינת ישראל, פסקה 55 (14.11.2011)).

23. סיכום: המנוח, אשר צעיר מהמערער בכשש שנים, חתך את המערער בסכין לאורך לחיו, אירוע דרמטי שהביא את ראשי המשפחות לנסות לנקוט בהליכי סולחה. בליל האירוע - כשלושה חודשים לאחר מכן - אחיו של המערער הגיע עם אופנוע לביתו של האני, חמש דקות לאחר מכן המערער יצא מביתו של האני רכוב על האופנוע של אחיו וחזר שותת דם לאחר חמש דקות, שבמהלכן התבצע הרצח. לאחר שמסר מספר גרסאות שונות ושתק בחקירות, המערער הודה שנכח בזירת הרצח והגיע לשם בעקבות שיחת טלפון, אך לדבריו הוא ניסה לעזור למנוח להתגונן מפני תוקף אלמוני. גרסה זו איננה מתיישבת עם עדותו של עד ראיה שנכח בזירה ומסר גרסה שמשתלבת בראיות המפלילות ומפריכה את גרסתו של המערער. המסקנה היא כי הכרעת הדין המרשיעה מבוססת על אדנים שנתרו יציבים גם לאחר עיון ודיון בטענותיו של המערער. לטעמי, המסכת הראייתית המפלילה היא הדוקה ולא נשאר בה רווח אשר מקים ספק סביר בדבר אשמתו של המערער בביצוע הרצח. לפיכך אציע לחברי לדחות את הערעור.

24. אפילו: "אין כמו יפו בלילות" אומר השיר. התיק שבפנינו משרטט תמונה עגומה של רצח באישון לילה ברחובות יפו, ושל קשרי שתיקה וסירוב גורף לשתף פעולה עם המשטרה. לכך יש כמובן מחיר ברמת פשיעה וברמת פיענוח הפשיעה. עוד נספר לקורא טרם ירידת המסך, כי מהדי, עד הראיה, נורה לימים על ידי המשטרה במהלך מרדף משטרתי; אחיה של ת', חברתו של המנוח, נרצח; והאני נעלם מאז ליל האירוע ולא נודעו עקבותיו.

ש ו פ ט

השופט מ' מזוז:

אני מסכים לפסק דינו המקיף והממצה של חברי השופט י' עמית, למסקנתו ולנימוקיו, ואין לי מה להוסיף.

עמוד 13

ש ו פ ט

השופטת י' וילנר:

אני מסכימה.

ש ו פ ט

הוחלט כאמור בפסק דינו של השופט י' עמית.

ניתן היום, כ"ג בשבט התשע"ח (8.2.2018).

ש ו פ ט

ש ו פ ט

ש ו פ ט